

TÁRSADALOMRAJZ.

Buday György: Ifjúságunk népnevelési feladatai és az alföldi rádióleadó. Egyetemi Bethlen Gábor Kör (Kolozsvár-Szeged) Kiadványai. 4. sz. Szeged, 1929. 22 l. — A füzet egy előadást tartalmaz, mely a Dél-magyarországi Rádió Club országos kiállításával kapcsolatban működő ideiglenes rádióleadóban tartott február 15-én. Ez az okos és céltudatos, lelkes beszéd, melyből a mai szociális felelőségét érző egyetemi ifjúságnak a lelke szólal meg, egy állomása annak a munkának, melyet a Bethlen Gábor Kör tavaly kezdett s mely teljesen egybeesik az Alföldkutató bizottság programjával. Először is megállapítja, hogy az alföldi közvéleménynek sürgetnie kell a szegedi leadóállomást, mert „vannak olyan specialis alföldi feladatok is, melyeket csak egy hozzánk lelkileg és fizikailag közelebb álló leadó tudhat betölteni“. (8. l.) Úgy gondolja a szerző, hogy Szegeden „már a város fekvése, de meg a rádióelőfizetők és hallgatók várható számarányára való tekintettel is, éppen a magyar tanya és falu népére kell elsősorban figyelemmel lenni“. (14 l.) Ezután felveti a kérdést: „mi módon használhatná fel az egyetemi és főiskolai ifjúság a szegedi leadót a maga . . . kulturprogramjának: az alföldi magyar népművelés és népgondozás munkájába való bekapcsolódásnak eszközüül“. (9 l.) A szerző szerint az volna a legjobb, ha minden nap egy bizonyos órát biztosítanának az egyetemi ifjúságnak, amikor az a legkülönbefébb ismeretközlő előadások mellett zenét, szavalatot, „népies seórárt“ (17 l.) szolgáltatna. A kivitelt elvei közül különösen kiemelkedőnek látszik kettő. Az egyik az, hogy az ifjúság e képviselője egyenesen kéri az Alföldkutató Bizottság irányítását, felügyeletét. A másik pedig az, hogy „egyetlen szó se hangozzék el úgy az előadásokban, mintha a mi részünkről „kioktatásról“, „leereszkedésről“ volna szó“. (18 l.) A kis írás olyan programot tartalmaz, aminek a megvalósulását szívből kívánhatjuk.

Joó Tibor.

Buday György: A tanyai agrársettlement. Egyetemi Bethlen Gábor Kör kiadványai 6. sz. Szeged, 1929. 8° 15 l. — Buday Györgynek ez a füzeté is a népművelés kérdésével foglalkozik. Keresve az eszközt, melyel a legjobban lehetne megvalósítani a mai egyetemi ifjúság ama feladatát, hogy „igyekeznék kiegyenlíteni azt a nagy szellemi és fizikai távolságot, sőt ellentétet, mely a közelmúltban, de még ma is őt tátong a városi és a falusi-tanyai ember között és amelyet minden irányú magyar fejlődési és haladási kísérletünk gátló nehezékének ösmertünk meg“, — a settlement gondolatában találja azt meg. (Ez az angol eredetű intézmény abban áll, hogy egyetemi hallgatók a munkások között telepsznek és ott a helyszínen fejtenek ki szociális munkát.) A szociális munka ilyen intézményszerű megoldását szükségesnek tartja azért, hogy „ne csak alkalmyszerű, esetleg egyes, valamilyen szempontból kiemelkedő vezetőszemélyiség személyéhez kapcsolódó legyen . . ., hanem . . . állandó, intézményszerű, kollektív . . .“ Az eredetileg városi viszonyokra szabott programot a szerző a helyzet alapos ismeretét, éleslátást és nagy leleményességet eláruló módon alkalmazza a tanyai viszonyokra. A munkaterv röviden ismertette ez volna:

Szükség van egy épületre, ahol az intézmény vezetősége székelne, a könyvtárral, orvosi rendelővel, gyógytárral. Innen azonban sűrű kiszállásokban állandóan fent kell tartani az érintkezést minden, a legtávolabbi tanyával is. Mind a központban, mind a kiszállások alkalmával minden ügyes-bajos dologban, jogi, egészségügyi, gazdasági stb. téren, segítségére kell lenni a tanyai népnek. Végül ide tartoznak összejövetelek, előadások rendezése, mint népnevelési munka. Pontos a füzet befejező része, mely részletezi, milyen képességeket kíván ez a munka a vállalkozótól. Mert a jó szándék nem elég, az illetőnek testileg, lelkileg bizalomkeltőnek kell lennie, értenie kell a nép nyelvén és főként rendelkeznie kell mindazokkal az ismeretekkel, melyekkel a parasztember rendelkezik, mert különben nem veszik a tanyák közt semmibe.

Szívből kívánjuk, hogy ez a lelkes és józanul kidolgozott programmal mielőbb megvalósuljon.

Joó Tibor.

KÖNYVISMERTETÉSEK.

Keyserling ítélete az európai népekről és Európa hivatásáról.

A trianoni békediktátumnak és az azt követő küzdelmes évek tapasztalatának minden magyar szemét ki kellett nyitnia az előtt a tény előtt, hogy Magyarország a külföldnek, még a Magyarországon kívüli Európának is *terra incognita*. Vagy semmit sem tudnak róla, vagy jobbot volna, ha semmit sem tudnának. A semmittudás közömbösséget, Magyarországnak egy keleteurópai, germán provinciaként való felfogása, vagy a magyaroknak a szlávokkal, máskor meg a cigányokkal való azonosítása, a magyar társadalomnak egy kultúra nélküli, ma is a pusztán betyárkodó, vad, lovas nép „romantikus” képével való felcserélése azonban súlyosabb következményeket von maga után. A közömbösség megtörése, az ellenséges propaganda „átértékelésének” itt nem részletezhető torzításában elcsúfított magyarságtól elidegenített külföld rokonszenvének az *igazi magyarság* részére való megnyerése nemcsak a magyar diplomácia feladata, hanem olyan munka, melyet egyúttal az egész magyar társadalom segítő érdeklődésének kell kísérnie.

A félreértések és megtévesztések homályából napfényre törekvő magyarság ezért örömmel kell, hogy felfigyeljen a híres darmstadti filozófus, *Keyserling* múlt év folyamán napvilágot látott és még ugyanazon évben második kiadást is megért „Európa spektruma” című műve megjelenésére, amely mű az egyes európai népek jellemzése közben behatóan foglalkozik a magyarság jellemével, hivatásával, Európára és az emberiségre vonatkozó jelentőségével.¹ De érdemes megismernünk e művet nemcsak azért, hogy tudjuk, mit írnak rólunk egy nagy érdeklődést kiváltó és a magyarságról az összes népeknek hírt vivő könyvben, hanem figyelemre méltók *Keyserlingnek* a többi európai népről adott jellemrajzai is, melyeket a filozófus az egyes országokat személyesen

¹ Graf Hermann *Keyserling*: Das Spektrum Europas. (2. Auflage. Heidelberg, 1928. Niels Kampmann. 491 l. 8°.) — A mű két kiadása 10,000 példányszámra rüg.